

SİYASAL İKTİDARIN "SAĞLIKTA DÖNÜŞÜM PROGRAMI" SÖZÜ İLE HAZIRLADIĞI YASA TASARILARI KABUL EDİLEMEZ ŞEKİLDEDİR. BİZ SAĞLIKTA ve SOSYAL GÜVENLİKTE GERÇEK REFORM İSTİYORUZ.

2 Şubat 2005

Sağlık hizmetinden anında, eşit, adil ve etkin olarak yararlanmak ve talep etmek her bir yurttaşın en temel hakkıdır. Bunun yerine getirilmesi ise Devletin en temel görevidir. Ancak ülkemizdeki var olan sosyal güvenlik ve sağlık sistemiyle, bu haktan her bir yurttaşın eşit olarak yararlanabildiğini söylemek olanaklı değildir. Çünkü, ülkemizde sosyal güvenlik özelde sağlık hakkına finansman sorunu olarak bakıldığından halkın sağlık ihtiyacına bütçeden uygun bir pay ayrılmamaktadır. Sağlık bütçesinde yapılan kısıtlamalar ve sosyal güvenlik kuruluşlarına yapılan politik müdahalelerle, sağlık hizmetleri adım adım zaten paralı hale getirilmiştir. İşsizliğin yoğun olduğu ülkemizde nüfusun önemli bir bölümü sağlık güvencesinden yoksundur. Prim ödeyemeyen ve Yeşil Kart alamayan yurttaşların hiçbir sosyal güvenlik ve sağlık güvencesi bulunmamaktadır.

Bugün, gelir durumu ne olursa olsun her bir yurttaşın doğumdan ölüme kadar gerek koruyucu sağlık, gerekse tedavi ve rehabilitasyon hizmetlerine anında ulaşabilmeleri ve eşit olarak yararlanabilmesinin önünün açılması doğrultusunda gerçek bir reforma ihtiyaç olduğu açıktır. TMMOB, herkese eşit, ücretsiz sağlık hizmetinin sağlanması için sosyal güvenlik ve sağlık sisteminde köklü değişikliklere ihtiyaç olduğunu sürekli dile getirmiştir.

Sosyal Güvenlik sisteminde gerçek bir reform yapılması gerekirken, Siyasal İktidar, tam aksine sadece parası olanın sağlık hizmetlerinden yararlanmasını öngören, emeklilik hakkını ortadan kaldıran "Genel Sağlık Sigortası", "Emeklilik Sigortası", "Sosyal Güvenlik Kurumu" ve "Primsiz Ödemeler Kanunu" adı altında dört tane tasarı hazırlayarak Sosyal Güvenlik Yüksek Danışma Kurulu'nun gündemine taşımıştır. Bu yasa tasarıları, sosyal güvenlik konusunu bütçe üzerinde bir yük olarak gören ve Devletin bu alandan tamamen çekilmesini öngören bir yaklaşımla hazırlanmıştır. Bu yaklaşım, yasa tasarılarının temel felsefesini ortaya

koyduğundan bu yasa tasarılarını bir reform olarak görmek olanaklı değildir.

Hükümetin Hazırladığı "Sosyal Güvenlik Reformu "Neler Getiriyor?"

1.Sağlık hak olmaktan çıkarılıyor.

AKP hükümeti, "sağlıkta dönüşüm programı" adı altında yasal düzenlemelerle sağlık hizmetlerini tamamen paralı hale getirmek için sağlık hakkını sorgulamaktadır. Genel Sağlık Sigortası Yasa Tasarısının 27. maddesinde, "Bu Kanun kapsamındaki sağlık yardımlarından yararlanan sigortalı ve bakmakla yükümlü olduğu kişiler sağlıklarını korumaktan asli olarak sorumludur" biçiminde yapılan düzenleme, sağlık hakkını bir hak olarak görmeyen anlayışın ürünüdür. Sağlığını korumak bireye bir yükümlülük olarak getirildiği durumda bu yükümlülüğü yerine getirmeyen sorumludur anlayışı, Devletin en temel yükümlülüğünden vazgeçtiğinin ifadesidir.

Genel Sağlık Sigortası Kanun Tasarısı'nın 1. maddesi, "Bu kanunun amacı, tüm nüfusu kapsayan genel sağlık sigortasını kurmak, kişileri sağlık riskleri ve sağlık harcamaları yönünden güvence altına almak üzere," ifadesinden sonra gelen "sağlanacak sağlık yardımları, bu yardımlardan yararlanma şartları, finansman ve sağlık yardımlarını karşılama" konusundaki düzenlemeler, sağlık hakkını hak olmaktan çıkaran düzenlemelerdir.

Hastalık sigortasından yapılan tüm sağlık yardımları, mal ve hizmet biçiminde görünüm kazanan nesnel yardımlardır. Bunların para olarak karşılıklarının istenmesi olanaklı değilken, yeni tasarı, sigortalılara her evrede katılım payını zorunlu kılmaktadır. Şuan yürürlükteki Sosyal Sigortalar Kanununun 33. maddesi gereğince ayakta yapılan tedavilerde ilaç bedelinin %20'si sigortalıya ödetilirken, Tasarının 16. maddesi bu oranı %50'ye kadar yükseltmektedir. Bu katılım payını belirleyecek objektif bir kriter de

bulunmamaktadır. Asgari ücret düzeyinde bir katılım payı öngören Kanun tasarısının sağlık hakkına bir hak olarak bakmadığının somut ifadesidir.

Yine Tasarının 17. maddesi sağlık yardımlarından yararlanabilmek için bir sevk zinciri öngörmektedir. Aile hekimliğini birinci basamak olarak niteleyen yasa tasarısı, bu basamağı atlayarak sağlık yardımlarından yararlanılması durumunda sağlık giderlerini sigortalıdan tahsil etmektedir.

Sağlık hizmeti, "yardım" değil, "hak" anlayışı ile sunulması gereken bir hizmettir. Genel Sağlık Sigortası Yasa tasarısı, sağlık hakkı yerine kısmi bir sağlık yardımı öngördüğünden Sosyal Devlet felsefesine aykırıdır.

2. Hastaya müşteri yaklaşımı getiriliyor.

Sağlık hizmetlerinin finansmanına ilişkin tüm ülkelerde uygulanan birkaç yöntem vardır. Ya özel sigorta sistemlerini, ya kamu sigortacılığını önereceksiniz ya da genel vergilerle çözümlenecek. Genel Sağlık Sigortası Yasa tasarısı, aslında bir yanıyla son derece yetersiz, minimum kamu sigortacılığını getirirken, özel sigortacılığın da önünü açan bir sistemdir. Genel Sağlık Sigortası'nın temel mantığında sağlık bir hak anlayışıyla ele alınmadığından, sağlık hizmetinin "bunu tüketen müşteriler" tarafından ödenmesi gerekliliği vardır. Böylece de ödeme süresince yerine getirilen bir hizmet olarak değerlendirilmekte, bir tüketim malzemesi olarak görülmektedir.

Genel Sağlık Sigortası ile sağlık hizmetinin satın alma sözleşmeleri yoluyla yürütülecek, sağlık bütünüyle alınıp-satılan bir ticari bir işleme dönüştürülecektir. Sağlığın yani yaşamın ticari bir anlayışa indirilip kar amaçlı sağlık işletmeleri aracılığıyla yürütülmesi son derecede tehlikeli ve suistimallere açıktır. Tasarı bu haliyle yasallaşırsa sağlık hizmetleri, piyasanın kaosuna teslim edilecektir.

3. Genel Sağlık Sigortası ile nasıl bir sigortacılık getirilmektedir?

Sağlık sigortasında, sağlık hizmetinden yararlananlara çeşitli paketler öngörülmektedir. Ne kadar ödemede bulunabilirseniz, yararlanacağınız hizmet o kadar zengin, ne kadar az öderseniz o kadar dar kapsamlıdır. Yasa tasarısı, sağlıklı bir hak olmaktan çıkarıp, yararlananları müşteri olarak

gördüğünden, sağlık hizmeti, piyasanın herhangi bir unsuru haline dönüşmekte ve doğal olarak bunun sonucu o piyasanın mekanizmalarına, kar anlayışına, tabii olacaktır. Genel Sağlık Sigortası adı altına tartışılan mesele aslında salt bir sigorta-finansman tartışması değildir. Aynı zamanda sağlık hizmetinin nasıl organize edileceğini, bu organizasyonda sağlık hizmetinin nasıl, kimlerce verileceğini ve hekimin, sağlık personelinin hangi niteliklerle eğitileceğini içeren bir sistem getirilmektedir.

4. Genel Sağlık Sigortasındaki Prim Sistemi neyi getiriyor?

Ülkemizdeki sağlık hizmetleri Emekli Sandığı, SSK, Bağ-Kur ve Yeşil Kart aracılığıyla, kişisel prim ve devlet katkılarıyla birlikte sürdürülen karma sisteme dayalıdır. Karma sistemdeki sosyal güvenlik kuruluşlarına devletin yapması gereken ödemeler sosyal güvenlik kuruluşlarının açığı, dahası bütçenin kara deliği olarak ifade edilmektedir. IMF'nin AKP hükümeti ile yapacağı 3 yıllık anlaşmanın temel şartlarından birisi bütçede açık, hatta kara delik olarak tanımlanan sosyal güvenlik harcamalarının ortadan kaldırılmasıdır. Yani devletin vatandaşına karşı yapmakla yükümlü olduğu görevlerinden kendisini kurtarması, dahası da kendi görevini vatandaşın sırtına yıkmaktadır.

Hasta olan öder mantığı doğrultusunda "Asgari yaşam standardı"nın üzerinde olan herkes primli sisteme geçmek zorundadır.

Nedir asgari yaşam standardı? Genel Sağlık Sigortası Yasa taslağında bu açık ifade edilmiyor. Ancak bunun asgari ücretin 1/3 kadar, yani yaklaşık ayda 120 milyondan fazla kazancı olanları kapsadığı düşünülmektedir. Herkes zorunlu olarak prim ödeyecektir.

AKP hükümeti eliyle daha da kararlılıkla uygulanan IMF politikaları sonucunda - asgari ücretin düşük olarak belirlenmesi, emekli ücretlerinin, tarımda taban fiyatlarının düşük tutulmasına bağlı olarak asgari ücretliler, çiftçiler, emekliler - yoksullaştırılmıştır. Bunun sonucu toplumda yoksulluk hem yaygınlaşmış hem de daha da derinleşmiş dolayısıyla da hastalanma, sağlık hizmeti alama sıklığı daha da artmıştır. Sağlık hizmetine daha çok ve sık ihtiyaç duyan az gelirlilerden, yoksullardan, yıllık sağlık

hizmeti alma sıklığına göre prim ödeme oranları her yıl yeniden belirlenecektir.

Ayrıca yoksulların yararlandığı yeşil kart sahiplerinden bazılarının bu haktan haksız olarak yararlanmasa örneklenerek, yeşil kartların önemli bir kısmı prim ödeme zorunda olanlar kategorisine sokulacaktır. Yeşil kartın iptali ve yeniden taraflı bir şekilde dağıtılması gerçekleştirilecektir. Şu anda yeşil kartlı 13 milyon kişi pratik olarak çok daha aşağılara çekilerek devlet yoksullar üzerinden tasarrufa gitmiş olacaktır.

5. Genel Sağlık Sigortası daha fazla ödeme daha az sağlık hizmeti demektir.

Genel Sağlık Sigortası'na ödenen sağlık primleri ile ancak Genel Sağlık Kurumu'nca belirlenmiş bazı sağlık hizmeti için ödeme yapılacaktır.

Masraflı olduğu için sigortayı zarara sokmayacak bazı koruyucu sağlık hizmetleri ile bazı hastalıkların, bazı ameliyatların, bazı tahlil ve tetkiklerin karşılanacağı minimum hizmet temelli bir sistem getirilmektedir. Şu anda neleri, yani hangi hastalıkları kapsayacağını bilmediğimiz bir düzenleme öngörülmektedir. Ancak dünya örneklerinden bildiğimiz gibi, ekonomik gerekçelerle daraltılmış hizmet sunumu anlayışı zaman içinde yine ekonomik gerekçelerle üstlenilen hizmetlerin daha da daraltılabileceği ön görüşü üzerine kurulmaktadır.

Kalp hastaları, kanser hastaları, diyaliz hastaları, diyabet hastaları gibi sürekli tedavi gören ve tedavi masrafları fazla olan hastalıklar kapsam dışı tutularak, bunlar için tamamlayıcı sigortacılık getirilecektir. Böylece ancak tamamlayıcı sigortası olanların bir süre için 'güvencesi' olacaktır. Ancak özel tamamlayıcı sigortalar bu tür hastalara yapılacak ödemelerin yüksekliği nedeniyle bu 'masraflı hastaların' primlerini çok yükseltecekler ya da tamamlayıcı sigortaya bile kabul etmeyebileceklerdir. Kısacası tamamen kişisel ekonomik güce cevap verecek, bir sağlık hizmeti anlayışının egemen olacağı, yaşamını devam ettirme talebinin serbestçe pazarlanacağı bir düzen oluşturulmaktadır.

Belirlenen bu minimum hizmetin üzerinde ve daha kapsamlı sağlık hizmetine gereksinimi olanlar tamamlayıcı sigorta öngörülmektedir. Bu durum gelir düzeyleri birbirinden farklı olan toplumsal kesimler

arasındaki eşitsizlikleri daha da pekiştirecektir. Kısaca zaten sağlıkta var olan eşitsizliklerin artarak ve derinleşerek sürdürülmesi tercih edilmektedir.

6- Katkı Payı adı altında cepten ödeme yapma zorunluluğu getiriyor.

Genel Sağlık Sigortası ile birlikte, sigortalı kişilerin bugün sadece ilaç alırken verdiği katkı payı anlayışı artık, sadece ilaçta değil, hekim muayenesi, tahlil ve tetkikler ile ayakta tedavi giderleri içinde yapılacaktır. Katkı payının sağlık hizmetinin sunumu esnasında peşin olarak alınması ön görülmektedir.

Bu katkı payı bugün sadece ilaçta %20 olarak ödenirken, GSS ile birlikte bu oran %50'ye kadar ulaşacaktır. Asgari ücretin son derece düşük olarak belirlendiği günümüzde, asgari ücretle çalışan düşük gelirlili işçiler, ilaç için gereken %20 katkı payını dahi ödemekte zorlanırken, hatta ilaç alımından vazgeçmek zorunda kalırken, bu katkı payını yükseltmek ve yaygınlaştırmak asgari ücret alan milyonlarca kişinin sağlık hizmetine ulaşımını ortadan kaldıracaktır.

Kısaca sigortalı olmak sağlık hizmeti almak hiçbir şekilde garantisini oluşturmamaktadır. Eğer katkı payını anında peşin olarak ödeme olanağı yoksa bir sağlık kuruluşundan içeri girmek mümkün olmayacaktır. Yeni tasarı ile sağlık kuruluşunda rehin kalmalar, senet vermelerde rekorlara ulaşılabilir.

7. Yasa tasarıları yürütmeye geniş yetki vermektedir.

Genel Sağlık Sigortası Yasa tasarısının her maddesi ya bir ya da iki uygulama yönetmeliği öngörmektedir. Tasarının 8. maddesinde, bedeli ödenecek her türlü sağlık yardımlarının cins ve miktarı, kullanım süreleri Kurumca belirlenir ve tebliğlerle duyurulur denilmektedir. Yine aynı maddenin son fıkrası, Kurumun kullanacağı yetkilerin uygulama ve kriterleri ile diğer hususlar yönetmeliklerle belirlenir şeklindedir. Yurtdışı tedavilerde, acil tıbbi müdahaleyi gerektiren durumlar, sevk zincirine ilişkin uygulama esasları, sağlık yardımlarını fiyatlandırma, sağlık hizmeti satın alma sözleşmelerinin hazırlama ve ödenmesi, gibi durumlar hep yönetmelik düzenlemesine bırakılmıştır. Yönetmelik düzenlemesine bırakılmayan ve Kurumca belirlenir gibi ifadelerde ise İdarecilere geniş takdir hakkı tanındığı görülmektedir. Örneğin, sağlık giderlerine %0-%50

arasında katılım payını takdir hakkı, hekimin tavsiyesine uymama iddiasında bu sorumluluğa aykırı davranıldığını kanıtlayacak ve %50 oranında masraf ödenmesine karar verecek makam somut olarak düzenlenmemiştir. İdareye uygulama ve esasların belirlenmesi konusunda geniş takdir hakkı verilmesi, hukuk devleti ilkesiyle çelişmektedir. Aynı zamanda İdarenin yasalığı ilkesine de aykırıdır.

8. Sağlık çalışanlarının iş güvencesi ortadan kalkıyor.

İnsanlara sağlık hizmetini verebildikleri para ölçüsünde sağlık işletmeleri olarak tanımlanan şirket ve kuruluşlarla ticari ilişki sağlanmasını öngörmektedir. Bu sağlık işletmeleri de doğal olarak karını artırmak için giderleri azaltacak, gelirleri yükseltecek bir çalışmayı esas alacaktır. Başta hekimler olmak üzere burada çalışan tüm sağlık çalışanları taşeron usulü veya sözleşmeli personel olacak, iş güvencesi kalmayacaktır. Hekimler, işini kaybetmemek için de mesleki bilgisini hastanın yararından çok sağlık işletmesinin daha fazla kar etmesi amacıyla kullanmak talepleriyle karşı karşıya kalabilecektir. Gereksiz tıbbi girişimler, tahlil ve incelemeler için baskı ortamı oluşturulabilecektir. Sağlık çalışanları, iş mi, etik kurallar mı ikilemiyle karşı karşıya bırakılmaktadır.

9. "Sağlıkta Dönüşüm Programı"söylemi ile kamuoyu yanıltılıyor

Kamuoyu yanıltılıyor. 'Biz bütün Sosyal Güvenlik Kurumlarını tek çatı altında toplayacağız ve herkese eşit sağlık hizmeti sunacağız' söylemiyle, tek çatı altında eşitlemeyi sağlıkta en az hizmet sunumu ve emeklilikte de yüksek emeklilik yaşı, artan gün sayısı, düşük emeklilik aylığı üzerinden yapılmaktadır. Ülkemizin zenginliğini değil yoksulluğunun yoksul ve az gelirli arasında paylaştırdığı bir sistem getirilmektedir.

10. Eşitsizlik yasal güvence altına alınıyor

Sosyal devletin sosyal olma vasfı zayıflatıldı, tahrip edildi. Şimdi de bütünüyle ortadan kaldırılmaya çalışılıyor. Sağlık olsun, sosyal güvenliğin diğer unsurları, emeklilik vb olsun, bunlar bir toplumun ortak sorunu olmaktan çıkarılıyor. Bütünüyle piyasanın vahşi ortamına terk ediliyor. Ayakta durabilenin -maddi gücü, yani parası olanların- sağlık

hizmetine ulaşabilecekleri, emekliliğinde de kendisini güvence altına alabileceği bir sistem kuruluyor. Türkiye'de var olan eşitsizlikler göz önüne alındığında, bu eşitsizliklerin giderilmesi yerine eşitsizlikler meşrulaştırılıyor.

11. Mezarda emeklilik getiriliyor.

Sağlık ve emeklilik sistemlerinin ayrışmasını zorunlu kılan bu düzenlemeyle, emeklilik sistemi yeniden ele alınmaktadır. Bu alanda yapılmak istenen de, emeklilik yaşının 70 yaşa, prim gün sayısını da 9000 güne çıkartılıyor. Emeklilik aylık bağlama oranı ise %70'lerden % 35'e düşürülmektedir. Ayrıca da, malullük ve ölüm aylığı hak edebilmek de zorlaştırılıyor. Kısacası kazanılmış hakları budayarak emeklilik fonlarının sermaye piyasalarına aktarımı için gerekli düzenlemenin yapılması amaçlanmaktadır. Ülkemizdeki yoksulluk, işsizlik vb. insan yaşam süresini doğrudan etkileyen olumsuz koşullar nedeniyle emeklilik yaşını artırmayı gerektirecek bir ömür düzeyi Türkiye'de geçerli değildir. Kaldı ki, iş güvencesinin olmadığı ülkemizde hiç kimse öngörülen pirim gün sayısını doldurması olanaklı değildir. Bu düzenleme ile emekli olabilmek çalışanlar için bir hayal olmaktan öte bir anlam taşımamaktadır.

Sonuç Olarak

Çocuklarımız İMF ve Dünya Bankasına borçlu olarak doğmaktadır. Bu yasa tasarıları ile borçlu olarak doğan çocuklarımızın çalışarak emekli olması ise hayaldir. İMF ve Dünya Bankası'nın programını hayata geçirmek için çocuklarımızın hayatından tasarruf yapılmaya çalışılmaktadır. Çocuklarımıza onurlu ve sağlıklı bir ortamda yaşanabilir bir ülke bırakmak İMF'ye olan borçla kıyaslanamayacak kadar kutsal ve asla vazgeçemeyeceğimiz bir görevdir.

"Sosyal güvenlik hakkı" temel bir insan hakkı olup, "yaşama hakkı" ile sıkı sıkıya bağlıdır. Bu nedenle, siyasal iktidar bu hakkın özüne aykırı düzenlemeler içeren yasa tasarılarını geri çekmeli ve Sosyal Güvenlik Yüksek Danışma Kurulu'nun ülkemiz gerçeğine uygun sosyal güvenlik alanında önerdiği köklü değişiklikleri içeren yasal düzenlemelerin önünü açmalıdır.

Mehmet SOĞANCI

TMMOB Yönetim Kurulu Başkanı

SEKA'NIN ÖZELLEŞTİRME KARARI GERİ ALINMALIDIR !
YARGI KARARLARINA UYULMALIDIR !
SEKA İZMİT İŞLETMESİ KAPATILMAMALIDIR !

4 Şubat 2005

TMMOB'den

Dünyada en çok tüketilen maddelerden biri olan ve önemli bir pazar payı bulunan kağıt, bir ülkedeki üretim ile tüketim değişiminin anında diğer ülkeleri etkilemesi nedeniyle, sektör olarak stratejik öneme sahiptir.

Ülkemizde kağıt sektörü, ulusal kalkınma tercihi doğrultusunda 1980'li yıllara değin SEKA (Türkiye Selüloz ve Kağıt Fabrikaları İşletmesi Genel Müdürlüğü) ile özdeşleşmiştir. 1980'li yılların başından bu yana uygulanan küresel ekonomi politikalarının önemli bir aracı olan özelleştirme uygulamaları, SEKA'da da (Türkiye Selüloz ve Kağıt Fabrikaları A.Ş.) gündeme gelmiştir.

Özelleştirme Yüksek Kurulu'nun 06.12.1997 tarih ve 1997/54 sayılı kararı ile özelleştirme kapsamına alınan SEKA; 15.07.1998 tarih ve 1998/51 sayılı Karar ile Özelleştirme Programı'na alınmıştır. Yöntem olarak "varlık satışı"nın benimsenmesi nedeniyle, 24.11.1998 tarihinde Ana Sözleşme'de değişiklik yapılmış; Müesseseler, İşletmeye; KİT statüsü, Anonim Şirket statüsüne dönüştürülmüştür. 21.12.1998 tarihinde yapılan sözleşme gereği Jaakko Pöyry ve Ata Yatırım Menkul Kıymetler A.Ş. Konsorsiyumu'ndan danışmanlık hizmetleri satın alınmış, ilanın çıkmasından önce SEKA arsaları ve arazileri üzerinde gayrimenkul değerlendirilmesi yapılarak, taşınmazlar satışa hazır hale getirilmiştir. Böylece; Kamu Hukuku alanından çıkarılarak, Özel Hukuk kurallarına bağlanan SEKA; kamu kuruluşu niteliği ortadan kaldırılarak, şirketleştirilmiş, özelleştirilmesinin yolu açılmıştır.

Bu süreçte; SEKA Bolu İşletmesi, Bolu İşletmesi Sosyal Tesis ve Lojmanları, Yıbitaş Kraft Torba San. A.Ş.'deki %10 hissesi ile bazı gayri menkuller, Dalaman İşletmesi, DOSTEL Alüminyum Sülfat Sanayi A.Ş.'deki iştirak hisseleri, Afyon, Balıkesir, Çaycuma, Aksu ve

Kastamonu İşletmeleri, Taşucu Tersane Alanı, Karacasu İşletmesi, Ankara Alım Satım Müdürlüğü Binası ile Akkuş İşletmesi varlık satışları gerçekleştirilmiş ve devir işlemleri tamamlanmıştır.

SEKA'ya bağlı Dalaman İşletmesi 2002 yılında 40 milyon dolara özelleştirilmiştir. 2003 yılında, Balıkesir İşletmesi 1.1, Afyon İşletmesi 3.1, Çaycuma İşletmesi 15.1, Akdeniz İşletmesi 109.9 milyon dolara özelleştirilmiştir. 2004 yılında da Kastamonu İşletmesi 9, Giresun İşletmesi 3,4 milyon dolara özelleştirilmişlerdir. Tüm özelleştirmelerde varlık satışı yöntemi tercih edilmiştir. Bu işletmeler gerçek değerinin çok altında, tüm varlıkları ile birlikte elden çıkarılmışlar, kamu yararı ölçütü, diğer özelleştirme örneklerinde de olduğu gibi bir kez daha göz ardı edilmiştir. SEKA Balıkesir İşletmesi'nin satışı konusundaki kamuoyuna mal olmuş bilgi ve belgeler, pek çok ülkede yolsuzlukla birlikte anılan özelleştirme girişimlerinin açık bir örneğini oluşturmuştur.

SEKA'nın elinde halen, İzmit İşletmesi ve Akdeniz İşletmesi (Seka-Taşucu Limanını da işletmektedir) ile çeşitli iştiraklerdeki düşük paylar ile bazı gayri menkuller bulunmaktadır.

Özelleştirme Yüksek Kurulu'nun aldığı ve Resmi Gazete'de yayımlanmadığı 8 Kasım 2004 tarih ve 2004/110 kararıyla, 1934 yılında temeli atılan ve 1936 yılında üretime geçen Türkiye'nin ilk kağıt fabrikası olan SEKA İzmit İşletmesi'nin, 27 Ocak 2005 tarihi itibarıyla kapatılması kararı alınmıştır.

Aslında SEKA İzmit İşletmesi'nin kapatılması yeni bir girişim değildir. Özelleştirme Yüksek Kurulu'nun 14.09.1998 tarih ve 1998/71 sayılı kararı ile SEKA İzmit İşletmesi'nin kapatılması ve arsalarının yeşil alan, spor alanı, otel alanı, kongre merkezi alanı ve lüks konut alanı olarak İzmit Büyükşehir Belediyesi'nce yapılan İmar Planı doğrultusunda düzenlenmesi; bu

düzenleme içersinde yer alan yeşil ve spor alanlarının İzmit Büyükşehir Belediyesi'ne devri kaydı ile uygun görülmüştür. Bu karar ile birlikte; SEKA'da çalışmakta olan işçilerin bir kısmının, SEKA Fidanlık arazisi gibi bir kamu malı üzerinde kamu yararına ve kamu hukukuna aykırı olarak bedelsiz devir yolu ile kurulan FORD İzmit Fabrikasına, bir kısmının ise Büyükşehir Belediyesi'ne kaydırılması planlanmıştır. Ancak bu karar, Kocaeli halkının ve SEKA çalışanlarının yoğun tepkisi ile karşılanmış, özelleştirme işlemi 28.10.1998 tarih ve 1998/ 84 sayılı kararı ile 1 ay sonra iptal edilmiştir. Bu kararın ardından SEKA İzmit İşletmesi'nin işletme zararı büyük oranda artmıştır.

1998 yılında yapılamayan 2005 yılında bir kez daha yapılmaya çalışılmaktadır. Siyasi iktidarların değişmesi ise, IMF ve Dünya Bankası politikalarının değişmediğini, her gelen siyasi iktidarcı uygulanmaya devam edilmesini göstermesi açısından anlamlıdır.

Özelleştirmeyi savunanlara göre; "SEKA'nın kapasitesinin verimli olarak kullanılmamasından dolayı zaman içinde kağıt üretiminde bir açık oluşmuş ve bu açık özel sektör tarafından yeni kapasiteler yaratılarak veya dışalım yoluyla doldurulmuştur. Bu nedenle SEKA İşletmeleri kamuya daha fazla yük olmamak amacıyla özelleştirilmelidir."

Oysa, rakamsal değerlendirmeler bu savların geçersizliğini gözler önüne sermektedir. Örneğin, 2001 yılı verilerine göre; özel sektörde kişi başına üretim 28.4 ton iken, SEKA'da 63.7 tondur. Özel sektör hammadde gereksiniminin % 75.8'ini atık kağıtlardan karşılarken, SEKA % 6.4'ünü atık kağıtlardan karşılayabilmektedir. SEKA'da 20 yıllık bir işçinin kuruluş maliyeti 1.966.000 TL iken, özel sektörde ortalama işçi maliyetleri bu miktarın yarısı kadardır.

Kısacası, özelleştirme gerekçeleri, özelleştirilen diğer KİT'lerde olduğu gibi SEKA için de 1980'li yılların başından günümüze değin planlı şekilde oluşturulmuş, gerekçelere haklılık kazandırmak için her yol denenmiş, SEKA kamuoyu önünde bilinçli olarak yıpratılmıştır.

Özelleştirme ile yaratılan yıkımı gizlemek ve toplumsal muhalefeti parçalayarak engellemek amacıyla ise,

Ocak 2000 tarihinden itibaren, Dünya Bankası destekli "İşçilerin Desteğinin Satın Alınması Programı" yürürlüğe sokulmuştur. Bu program doğrultusunda, uygulama süresi 4 yıl olan ve % 70'i Dünya Bankası, % 30'u Türk Hükümeti kaynaklı olmak üzere, toplam 355 milyon ABD Doları tutarındaki "Özelleştirme Sosyal Destek Projesi", Aralık 2000'de yürürlüğe girmiştir. Özelleştirme İdaresi Başkanlığı'nın verilerine göre proje yeterince başarılı olamamıştır.

IMF kötü kardeşi, Dünya Bankası iyi kardeşi oynarken; SEKA İzmit İşletme Müdürlüğü'nce; ".. işletmemizin kapatılmasına karar verilmesi nedeniyle, işletmemizde çalışan işçilerin (Akdeniz işletmesi'ne nakledileceklerle, işletmemiz makina ve fabrika binaların satışı aşamasında bir süre daha çalışmasına ihtiyaç duyulanlar hariç) her türlü yasal hakları ödenerek 27 Ocak 2005 tarihi itibarıyla iş akitleri feshedilecektir." içerikli bir yazının Selülöz-İş Sendikası'na tebliğ edilmesi üzerine, Selülöz-İş Sendikası ve fabrikada çalışan 734 işçi, 19 Ocak 2005 Çarşamba günü saat 13.00'den itibaren aileleriyle birlikte işyerlerine kapanma kararı almışlardır.

Bu onurlu insanlar, kendilerinin ve ailelerinin geleceğini korumanın yanında Türkiye'nin geleceğini de korumaktadırlar.

Çünkü; Ülkemizde Kağıt sektöründe yaşanan tarihsel süreç incelendiğinde, yaşanan özelleştirmenin amacının, sosyal devletin yok edilmesi, diğer sektörlerde olduğu gibi, kamu adına fiyatları dengeleme işlevinin engellenmesi ve sektörde yerli/ yabancı özel sektör tekelleşmesinin önünün açılması olduğu görülecektir.

Osmanlı döneminde kağıt sektörü, ithal edilen kağıtları işleyen, üretim boyutu eksik, güçsüz bir sektördü. Kurtuluş mücadelesi sırasında, özellikle gazete kağıdının yokluğu hissedilmiş, Cumhuriyet kurulduktan sonra 1930'a değin dışalım yapılan en kritik 20 kalem malzemenin içersinde kağıt önemli bir yer tutmuştur. 1921 ve 1922 yılları arasında yayınlanan Bakanlar Kurulu Kararları ile dışardan alınan gazete kağıtları gümrük vergisinden muaf tutulmuş, köklü çözüm Ulusal Selülöz ve Kağıt Sanayiinin kurulma kararı ile yaşama geçirilmiştir.

Bağımsızlığın korunması ve ulusal savunma açısından taşıdığı önem, ülkenin doğal kaynaklarına dayanarak kurulabilme olanağı ve bir tarım ülkesi olan Türkiye'nin tarım atıklarının da sektörde kullanılabilmesi, suni ipek, dumansız barut, patlayıcı maddeler, selüloit gibi sanayi kollarının gelişmesini de sağlayacak olması, kağıt dışalımının ülke bütçesine getirdiği yüksek maliyetin ortadan kaldırılması ve ekonominin güçlendirilmesi gerekçelerine dayanılarak; 10.07.1934 tarihinde İzmit'te, Sümerbank'a bağlı Selüloz Sanayi Müessesesi kurulmuş, 10.000 ton/yıl kapasiteli İzmit Kağıt ve Karton Fabrikası, 6 Kasım 1936 tarihinde işletmeye açılmıştır.

Müessese; 1938 yılında 3460 sayılı Yasa ve ilgili Tüzük gereği, örgütsel ve yönetsel yapısını değiştirmiş; 1955 yılında 6560 sayılı Yasa gereği Sümerbank'tan ayrılmış ve "Türkiye Selüloz ve Kağıt Fabrikaları İşletmesi Genel Müdürlüğü (SEKA)" adı altında bir Kamu İktisadi Teşekkülü (KİT) haline getirilmiştir.

Uygulanan kapsamlı yenileştirme ve iyileştirme programı doğrultusunda; 1960 yılında dördüncü, 1961 yılında beşinci kağıt fabrikası işletmeye açılmıştır. 1970'li yılların sonuna kadar yeni yatırımlarla hızlı bir büyüme ve gelişme süreci yaşanmış, SEKA'nın 1936 yılında 10.000 ton/yıl olan kağıt-karton üretim kapasitesi, 150.000 ton/yıl'a yükselmiştir.

Kalkınma planlarına uyumlu yatırımlar sonucunda, Dalaman, Aksu ve Çaycuma Tesislerinin işletmeye alınması ile 1980 yılında 382.500 ton/yıl'a çıkan üretim kapasitesi, 1981 yılında Balıkesir, 1984 yılında da Akdeniz ve Kastamonu Tesislerinin işletmeye alınmaları ile 577.500 ton/yıl'a ulaşmıştır. 1984 yılında yapılan üretim ise 488.324 ton, 1998 yılında Akdeniz ve Kastamonu İşletmelerinde yürütülen projelerin sonuçlanması ile üretim kapasitesi 617.700 ton/yıl'a yükselmiştir.

Yaşanan özelleştirme sürecinin etkileri 1998 sonrası açıkça ortaya çıkmış; 617.700 ton/yıl olan üretim kapasitesi, 2001 yılında Dalaman İşletmesi'nin özelleştirilmesi sonucu 545.000 ton/yıl, 2003 yılında Balıkesir, Çaycuma, Akdeniz ve Afyon İşletmeleri'nin

özelleştirilmesi sonucunda ise 215.000 ton/yıl düzeyine düşmüştür.

SEKA'ya yönelik olarak 1980 öncesinden kararı alınan ve 80'li yılların başında yatırımları tamamlanıp işletmeye alınan müesseseler dışında, 80'li yıllardan bu yana hiçbir yatırım yapılmamış, modernizasyon projeleri uygulanmamıştır. SEKA'nın 1936 yılında ülke kağıt-karton üretimindeki payı % 100 iken, bu pay 1960 yılında % 87,5'e, 1980 yılında % 66'ya, 2001 yılında ise % 22'ye doğru gerilemiştir.

SEKA'nın Özelleştirme Programı'na alınış nedenleri; "özel sektörün kağıt sektöründe yaptığı yatırımlar nedeni ile SEKA'nın pazar payının düşmesi, SEKA'nın modernizasyona yönelik yatırımları gerçekleştirememesi, hammadde olarak kullanılan odunun kalitesizliği, üretilen ürünlerdeki kalite sorunları, maliyetlerin yüksek olması, rekabet gücünün ve satış darboğazı, aşırı ve yüksek maliyetli istihdam, finansman sıkıntısı, işletmelerin hareket kabiliyetlerinin kısıtlı olması" şeklinde sıralanmıştır.

Anayasa Mahkemesi'nin özelleştirmeye ilişkin pek çok iptal kararında; "özelleştirmenin Yasaya dayanması, kamu yararı açısından bir zorunluluk olması, işletmelerin gerçek değeri üzerinden satılması, işletmeyi alacak firmanın tekel oluşturmaması, özelleştirme nedeniyle ülkenin bağımsızlığı tehlikeye düşmemesi" ilkelerinin anımsatılmasına karşın, bu ilkeler görmezden gelinmiştir.

SEKA'nın kurulma gerekçelerinden başta geleni ulusal bağımsızlıkla ilgilidir. Kriz ortamlarında üretim ve tüketim dengesini sağlamak kapasiteyi yüksek tutmakla olanaklı iken, kriz yaşanmayan dönemlerde dahi kağıt tüketiminin çok düşük olduğu ülkemizde, kağıt sektöründe Kamu Girişimciliğine son vermek ülkenin bağımsızlık ilkesinden vazgeçilmesi demektir.

Özelleştirmeyi savunan çevreleri temsil eden siyasi iradenin yanı sıra, tekelleşmeyi önleme amacıyla kurulan Rekabet Kurulu da, ülkemizin çağdaş uygarlık düzeyine kağıt dışalımını yaparak ulaşacağını düşünmektedir.

SEKA, kâğıdın hammaddesi olan selüloz ve odun hamurunu kendi üreten tek kuruluştur. Ormanlarımızdan her yıl kesilen 18 milyon metreküp ağacın 1 milyon metreküpünü işleyerek 250.000 ton odun hamuru ve selüloz üretiliyor ve kâğıt sektörünün gereksinimini karşılamak için 300.000 ton da selüloz dışalımını yapıyordu. Dünya'da viskoz selülozu üreten 10 firma mevcut olup, Türkiye'de viskoz selülozunu üreten tek tesis olan SEKA Dalaman Müessesesi büyüklük açısından 4'üncü sırada yer almaktadır. SEKA Dalaman Müessesesi'nin özelleştirilmesi üzerine, Rekabet Kurulu'nun konu ile ilgili başvuru üzerine verdiği kararında; Rekabet Yasası'nda dışalım ile ilgili bir hüküm olmamasına karşın, viskoz selülozunun dışalım ile karşılanabileceği, böylece dışalım olanağı bulunan bir ürünün ülke içerisinde Tekel oluşturamayacağı bildirilmiştir. Özelleştirme sonrası "MOPAK Dalaman Selüloz-Kâğıt-Karton Entegre Tesisleri" unvanıyla faaliyete geçen tesis, şu an Türkiye'nin en büyük 500 sanayi kuruluşundan biridir.

Türkiye, hızla küreselleşen sermayenin denetimine terk edilmektedir. Kâğıt sektörü özelinde de üretim sürecinin dalgalı ve dengesiz bir yapıya bürünmesi ve sabit sermaye yatırımlarının gerilemesi olgularıyla kendini göstermektedir. Uygulanan IMF ve Dünya Bankası kökenli ekonomik politikalar sonucu, sık sık krizlere giren, borç ödemesindeki istikrar üzerine kurulu ve kırılğan bir ekonomik yapıya sahip ülkemizde, sabit sermaye yatırımlarının imalat sektörlerinden caydırılması olgusu karşısında SEKA'da işgücü istihdamı sürekli gerilemiştir.

SEKA işletmelerinde Ocak 2001'de 5.200 olan işçi sayısı, Ağustos 2002 itibarıyla 4.050'ye gerilemiştir. Personel sayısı 2004 yılında olarak 1.436 kişiye düşmüştür. Gentaş Şirketler Grubuna katılan Bolu İşletmesi'nde çalışan sayısı 247'den 71'e düşmüştür. İstihdamdaki gerilemeye paralel olarak SEKA işçi ücretlerinde de 2001 sonrası dönem kayıplarla geçmiştir. Ocak 2000'de 1.100 dolar düzeyinde olan aylık işçi ücretleri, Şubat 2001 krizi sonrasındaki dönemde hızla gerilemiş ve 700 dolar seviyelerine kadar düşmüştür. Ocak 2001 dönemi ücretleri ve

işçi üretkenliği değerleri 100 olarak kabul edildiğinde Temmuz 2002'de işçi üretkenliğinin 148 puana çıktığını, ücret endeksinin ise 62 puana gerilediğini göstermektedir.

Modern kâğıt üretiminin ilk tesisi ve 1980'li yıllara kadar Türkiye'nin en büyük kâğıt tesisi olan SEKA İzmit İşletmesi; yıllardır yarattığı istihdam, katma değer ve atıl kaynakların değerlendirilmesi nedenleriyle ekonomiye, sosyal ve kültürel yaşama büyük katkı sağlamış, İzmit ve bölge ile özdeşleşerek tarihsel bir kimlik ve önem kazanmıştır.

SEKA İzmit İşletmesi, 1980 yılında yapılan son modernizasyon ile yıllık kapasite 150.000 ton/yıl'a ulaşmış iken, başlayan özelleştirme çalışmaları nedeniyle yeni yatırımlar yapılmadığı için gerek kapasite, gerek kalite olarak iç piyasada ve 1994 yılından itibaren de Gümrük Birliği Antlaşması'nın etkisiyle dış piyasalarda rekabet açısından zorlanmaya başlamıştır.

Bu süreçte, işletmede verimsiz olan üniteler kapatılarak küçültme çalışmaları başlatılmış, mevcut kalan 10 adet kâğıt-karton makinasından 1995 yılında 4 ve 7 no'lu kâğıt-karton makinaları, 2002 yılında 9 no'lu kâğıt makinası, 2004 yılında 1 ve 5 no'lu kâğıt makinaları satılmış olup, 8 no'lu makinanın ihalesi yapılmıştır. İşletmede kalan 4 adet makina ile şu andaki toplam kurulu kapasite 73.100 ton/yıl'dır. Makinaların çoğunun ihale yöntemiyle satılması ve geri kalanlara yatırım yapılmaması ve selüloz getirilmemesi nedeniyle fabrika bilinçli olarak çalışamaz duruma getirilmiştir.

Kişi başı kâğıt tüketiminde dünya ortalaması 53 kg, AB ortalaması 210 kg,, ülkemizde ise 35 kg'dır. Ülkemizde kamuya ve özel sektöre ait fabrikalarda toplam kurulu kapasite yıllık 1.822.000 ton olup, 2003 yılı verilerine göre kâğıt-karton tüketimi 2.500.000 ton/yıl'dır. Tükettiğimiz 2.5 milyon ton/yıl kâğıdın 1.5 milyon tonunu, ithal selüloz, hurda kâğıt, saman ve göl kamışından kendimiz üretirken, tüketim açığı olan 1 milyon tonu ve de ürettiğimiz kâğıdın hammaddesi selüloz ithal edilmektedir. Üretimin tüketimi karşılama oranının %73 düzeyinde kalması, Türkiye'nin kâğıt sektöründe dışalımçı bir ülke konumuna düştüğünü açıkça göstermektedir.

Bu süreçte, SEKA İzmit İşletmesi, ileri sürülen yanlış bilgilerin aksine, misyonunu tamamlamamıştır.

Bugün itibarıyla işletmede bulunan 4 adet kağıt-karton makinasının modernizasyonu ve enerji maliyetinin azaltılması için yapılacak yaklaşık 6 milyon dolarlık bir yatırımla 90,000 ton/yıl bir kapasiteye ulaşılabilir. Tüm kağıt-karton türlerinde, gerekli kalite ve piyasa koşullarına uygun fiyat yönünden rekabet edebilir bir üretim gerçekleştirilebilir. Böylece, geçmişte olduğu gibi gelecekte de Kocaeli ve ülke ekonomisine istihdam ve katma değer yaratma görevini yerine getirebilir.

Ayrıca, SEKA İzmit İşletmesi; kağıt üretiminin yanında, yıllardır sektöre bilgi birikimini aktarmış, bünyesindeki Ar-Ge laboratuvarı, kütüphane ve işletmelerle Kocaeli Üniversitesi Kağıtçılık Bölümü'ne bilimsel çalışma ortamı yaratmış, yetiştirdiği kalifiye insan gücü özel sektör fabrikalarınca aranan personel olmuştur. Dolayısıyla, SEKA bu alanda da önemli bir misyonu yürütmek durumundadır.

SEKA'nın kapatılarak kağıt sektörünün yerli ve yabancı özel tekelere bırakılması siyasi bir tercihtir.

TMMOB, ülke kaynaklarının yağma ve talan edilmesi anlamına gelen özelleştirme politikalarından vazgeçilmesini istemektedir.

TMMOB, üretimden ve kalkınmadan yana olan tüm yurttaşlarımızı, SEKA İzmit İşletmesi'ni ve çalışanlarını desteklemeye çağırılmaktadır.

Çünkü; üretime dayalı ekonominin çökertilmesinin yanında, önce sosyal devletin piyasaları düzenleme işlevini, daha sonra da sosyal devleti ortadan kaldırmaya yönelik uygulamaların bir parçası olan bu karara tüm emekten yana güçlerin karşı çıkması tarihsel sorumluluktur.

Çünkü; Türkiye'nin yıllarca kâğıt gereksinimini karşılayan, kâğıdın hammaddesi selülozu üreten İzmit Fabrikası'nın kapısına kilit vurulunca bu fabrika özelleştirilmiş olmayacak, kent merkezindeki yaklaşık 600 dekar arsaya el koymak isteyenlerin isteği gerçekleşecektir.

Çünkü; SEKA aynı zamanda, ülke tarihine tanıklık eden önemli değerlerimizden biridir. Önemli tarihsel bir dönemece tanıklık eden bir varlığın sona erdirilmesi kabul edilemez.

Çünkü; özelleştirmelerin işsizliği, işsizliğin yoksulluğu, yoksulluğun da sağlıksızlığı getirdiği süreçte, özelleştirme politikaları halkın sağlığı için ciddi bir tehdit oluşturmaktadır.

Ankara 9. İdare Mahkemesi'nin, Özelleştirme Yüksek Kurulu'nun SEKA İzmit Fabrikası'nın kapatılmasına ilişkin kararının yürütmesini, davalı idareden savunma alınıp yeniden bir karar verinceye kadar durdurması, bu anlamda önemli bir şanstır.

Maliye Bakanı Kemal UNAKITAN'ın 01 Şubat 2005 günü yaptığı, SEKA hakkındaki basın toplantısı, gerçek olmayan bilgilerle doludur ve mahkemeleri etkilemeye yönelik olarak yapılmıştır. SEKA çalışanlarının bu basın toplantısına yanıtı durumu net olarak ortaya koymaktadır.

SEKA somutunda sorun, kamunun üretim sürecinde yer alıp almayacağıdır. Özelleştirmeler konusunda dile getirilmeye çalışılan tüm gerekçeler bu anlamda bir ayrıntıdan öteye geçemez.

Siyasal iktidar bu karar doğrultusunda yanı sıra ısrar etmemeli, kapatmak veya satmak dışında yapabileceği işler olduğunu görmeli ve halkın değerlerini elden çıkartmak yerine, onları işler halde tutmanın, geliştirmenin yolunu aramalıdır.

* SEKA YAŞAMALIDIR !

* TMMOB, TÜM ÖZELLEŞTİRME MAĞDURLARININ ve ÖZELDE SEKA ÇALIŞANLARININ YANINDADIR!

* TMMOB, YAĞMA ve TALAN POLİTİKALARINA KARŞI MÜCADELESİNİ SÜRDÜRECEKTİR !

Mehmet SOĞANCI

TMMOB Yönetim Kurulu Başkanı

ABD DIŞİŞLERİ BAKANININ ANKARA'YA GELİŞİ PROTESTO EDİLDİ

ABD Dışişleri Bakanı Condolezza Rice'ın Ankara'ya gelişini protesto etmek amacıyla Ankara'daki sendika, meslek örgütleri ve siyasi partilerin katılımıyla 5 Şubat 2005 Cumartesi günü ABD Büyükelçiliği'ne siyah çelenk bırakıldı. TMMOB Yönetim Kurulu Başkanı Mehmet Soğancı ABD Büyükelçiliği önünde, protestoya katılan kuruluşların ortaklaşa hazırladığı Basın Açıklaması metnini okudu.

BASINA VE KAMUOYUNA

ABD Emperyalizminin Dünya halkları üzerinde estirdiği baskı zulüm ve işgal, her günkü tazeliğini korurken, ABD şimdi de yeni işgal ve katliam alanları açmak için işbirliği ve ortaklık arayışına girişmekte.

Afganistan ve Irak'ta yaşananlar ve yaşanmakta olanlar hafızamızda halen tazeliğini korumaktadır. Asya'ya Afganistan'ı; Ortadoğu'ya Irak'ı işgaliyle egemen olmak isteyen ABD, bölgede yeni savaş stratejileri gerçekleştirmeye çalışmaktadır. Irak için öne sürdüğü nükleer ve kimyasal silah gerekçesini şimdi de İran üzerinden iddia ederek bölge ülkelerini de savaşın içine çekerek yeni bir işgal cephesi yaratmaya çalışmaktadır. Kuşkusuz Türkiye yakın bir müttefik olarak ilk önce başvurulmuş adres olmaktadır.

Son 15 gündür bölge ülkelerinde savaş diplomasisi sürdüren ABD ve onun saldırganlık siyasetinin Ortadoğu temsilcisi İsrail Savunma Bakanı koordinatörünün ülkemize gelişi, ABD'li malum konuklar ve nihayet kana susamış Dışişleri Bakanı Rice'ın ülkemize gelmesi, Ortadoğu'da savaşın, katliamın, kısacası kan gölü projesinin yeni adımlarıdır.

ABD'nin dünya halklarına yönelik imha ve işgal politikalarına devam edeceğinin ve daha da pervasızlaşacağına simgesidir Condolezza Rice. Yaşamını Amerikan tekellerinin çıkarlarına adanmış olan, yüz binlerce insanın ölümüne yol açmış tsunami felaketini bile fırsat olarak değerlendirebilen Rice'a, bu ülkenin kapılarını kapatmak gerekirken, AKP hükümeti, Rice'ın karşısında el pençe divan durmaktadır.

Dünya barışı için kadın yürüyüşü örgütlenen bu günlerde; ABD'nin kadın Dışişleri Bakanı emperyalizmin savaş çıkartkanlığını yapmaktadır. İncirlik üssünün genel kullanıma açılması talebi ülkemizi fiilen savaşa dahil etme anlamındadır. Oysa herkes bilmelidir ki; "Bu ülke, bu halk satılık değildir."

Kürt sorununun demokratik barışçıl çözümü

gerekirken, Kuzey Irak'la bu açıdan yakından ilgilenen, ülkemizin yumuşak karnını bilen ABD, Ortadoğu'da ki yeni işgal projesini Türkiye'nin fiili katılımı ile sürdürmek istemektedir. Unutulmamalıdır ki bu tutum yeni bir karşıtlığı doğuracak, Türk ve Kürt halklarının kardeşlik bilincine darbe vuracaktır.

Irak'ta demokrasi havariliği yapan ABD, Irak seçimlerinde silahların gölgesinde, Irak halkının siyasi iradesine doğrudan müdahale etmiştir. Irak'ta yaşattığı tek şey katliam, ölüm ve gözyaşlarıdır.

Küresel saldırıyla dünya halkları daha da yoksullaştırılırken, IMF, Dünya Bankası ve Dünya Ticaret Örgütü eliyle ulusal ekonomiler çökertilirken, bir yandan da egemen güç ABD emperyalizmi fiili işgal ve savaş yöntemiyle küresel saldırıyı kalıcı kılmak istemektedir. Rice bunun için ülkemizedir. Buna karşı Seattle, Cenova, Prag ve İstanbul'da başlayan direniş ve savaş karşıtı mücadele dünyanın her yanında devam ediyor, devam edecektir.

Buradan AKP'ye ve savaştan yana olanlara sesleniyoruz: Savaşa ortak olmayacağız! İşgalin değil direnişin safındayız! Yalanlarınızı daha fazla dinlemeyeceğiz! Emperyalist çıkarlarınız uğruna uygarlığın beşiği olmuş Ortadoğu'yu kana bulamanıza izin vermeyeceğiz. Ülkemizi ve Türkiye halklarını bu savaşa ortak edemeyeceksiniz! 1 Mart tezkeresini unutmayın!

Ortadoğu halklarına sesleniyoruz: Barış için sizinleyiz! Ortadoğu, Ortadoğu halklarının direnişi ve mücadelesiyle özgürleşecek ve barış içerisinde yaşayacaktır!

Savaşa hayır! Yaşasın halkların kardeşliği!

ABD Ortadoğu'dan, Rice Türkiye'den defol!

KESK Ankara Şubeler Platformu, TMMOB Ankara İl Koordinasyon Kurulu, DİSK Genel-İş, Halkevleri, Pir Sultan Abdal Kültür Derneği, Ankara78'liler Derneği, EMEP, ÖDP, SDP

16 ŞUBAT İKTİDARI UYARI EYLEMİ BASIN TOPLANTISI

Emek Platformu Başkanlar Kurulu 14 Şubat 2005 günü TMMOB'de yaptığı toplantıda 16 Şubat eylemliliğine yönelik yapılan bölge toplantılarını değerlendirdi.

Emek Platformu Başkanlar Kurulu toplantısından sonra, Emek Platformu Dönem Sözcüsü ve TMMOB Yönetim Kurulu Başkanı Mehmet Soğancı, Başkanlar Kurulu üyeleri ile birlikte basın toplantısı düzenledi. Soğancı, basın toplantısında şunları söyledi:

Sevgili Basın Emekçileri,

Emek Platformu Başkanlar Kurulu'nun bugünkü toplantısının ardından, 16 Şubat Çarşamba günü 81 ilde yapılacak olan İktidarı Uyarı eylemliliğine ilişkin kamuoyunu bilgilendirmek amacı ile bu toplantıyı düzenlemiş bulunuyoruz.

Bildiğiniz gibi Emek Platformu 16 Şubat Çarşamba günü 81 ilde iktidarı uyarı eylemi yapılacağını duyurmuş bu nedenle de bir bölge toplantısı, binlerce bildiri dağıtımı ve afişleme çalışmalarında bulunmuştu.

Şöyle demiştik:

Toplumda adaletin yerine getirilmesi ve eşitliğin sağlanmasında sosyal hukuk devletine ihtiyaç vardır. Sağlık ve sosyal güvenlik başta olmak üzere tüm kamusal hizmetler temel insan haklarının karşılanmasına yöneliktir. Sosyal devletin de bu hakları garanti altına alması yükümlülüğü ve sorumluluğu vardır. Bunun için yurttaşın vergi toplanmaktadır. Yurttaşlardan vergi olarak aldıklarını yine yurttaşların temel ihtiyaçlarını karşılamak için kullanmak durumundadır. Şimdiye kadar bunu layıkıyla yapmayan hükümetler, bunların yapılamayacağı gerekçesiyle, tamamen üstünden atmaktadır. Böylelikle temel insani ve toplumsal ihtiyaçları ticarete dönüştürerek şirketlere kâr kaynağı haline getirmektedir.

AKP hükümeti de IMF ve Dünya Bankası programlarını "reform" adı altında kararlılıkla yürütüyor. Başta asgari ücretle çalışanlar, işsizler, emekliler, esnaf ve çiftçiler olmak üzere yoksul toplum kesimlerinin ihtiyaçlarını karşılamaktan uzak olan sağlık, eğitim, sosyal güvenlik kuruluşlarının vb. yetersizliği ve vatandaşın mağduriyeti kullanılarak; kazanılmış yetersiz haklarımız da elimizden alınarak, bizlerin daha da mağdur edileceği düzenlemeler yapılmaktadır.

SEKA kapatılmaktadır. Köy Hizmetleri Genel Müdürlüğü kapatılmakta, İl Özel idarelerine devredilmekte, köye hizmetlerinde bundan böyle sermayenin talanına ve insafına bırakılmanın ön adımları atılmaktadır.

SSK hastaneleri Sağlık Bakanlığına devredilmekte, Sağlık Bakanlığından yerel yönetimlere oradan da özel sektöre devrinin koşulları hazırlanmaktadır.

AKP hükümetinin çıkardığı ve çıkarmayı düşündüğü yasalar olan:

•Genel Sağlık Sigortası; Paran kadar sağlık sigortası anlamına gelmektedir.

•Emeklilik Yasası; Mezarda emeklilik demektir.

•Aile Hekimliği; Koruyucu sağlık ve tedavi hizmetlerinin paralı hale getirilmesidir.

•Temel Sağlık Yasası; Hastanın müşteri, hastanenin sağlık işletmesine dönüştürülmesidir.

•Kamu Yönetimi Yasası; Vatandaşın müşteri, ülkenin pazar haline getirilmesi anlamındadır.

•Kamu Personel Yasası; İş güvencesiz, performansa göre sözleşmeli çalışmanın adıdır.

•Yerel Yönetim Yasaları; Yerelleşerek hizmetlerin özelleştirilmesidir.

Bu ve benzeri uygulamalar ve düşünceler ile tam bir sosyal -ekonomik yıkım yapılmaktadır.

Bu nedenlerle Emek Platformu, Geleceğimiz için, İnsanca yaşanacak bir Türkiye için, Sosyal ve ekonomik yıkımları durdurmak için 16 Şubat Çarşamba günü 81 ilde iktidarı uyarı kararı almıştır.

Bu eylemden önce konu ile ilgili onbinlerce bildiriye halkımıza örgütlerimiz aracılığı ile dağıttık. Binlerce afişi ülkemizin dört bir yanına astık. Samsun'da, İstanbul'da, Çorlu'da, İzmir'de, Adana'da, Diyarbakır'da üyelerimiz ile birlikte bölge toplantıları yaptık, bilgilendirme yaptık, görüş alışverişi yaptık.

Şimdi de 81 ilimizde 16 Şubat Çarşamba günü sokakta iktidarı uyaracağız. Emek Platformu, tüm halkımızı, sistem mağdurlarını bu eylemlilikte birlikte olmaya çağırılmaktadır. Çağrımız tüm halkımızdır.

Mehmet SOĞANCI

**Emek Platformu Dönem Sözcüsü
TMMOB Yönetim Kurulu Başkanı**

EMEK PLATFORMU 81 İLDE İKTİDARI UYARI EYLEMLERİ GERÇEKLEŞTİRDİ

Emek Platformu tarafından 16 Şubat 2005 tarihinde geleceğimiz için, insanca yaşanacak bir Türkiye için, sosyal ve ekonomik yıkımları durdurmak için 81 ilde "İktidarı Uyarı Eylemi" gerçekleştirildi. Uyarı eylemleriyle hükümetin IMF programı çerçevesinde çıkardığı ve çıkarmayı düşündüğü yasaları protesto ederek eylemlerde hükümetin IMF programını uygulamaktan vazgeçmesi istendi. Eyleme siyasi partiler, öğrenci örgütleri ve sivil toplum kuruluşları destek verdi.

Emek Platformu Dönem Sözcüsü TMMOB Yönetim Kurulu Başkanı Mehmet Soğancı binlerce kişinin eyleme katıldığı Ziya Gökalp Caddesi'nde basın açıklaması yaptı.

Emek Platformu Dönem Sözcüsü ve TMMOB Yönetim Kurulu Başkanı Mehmet Soğancı'nın Konuşma Metni;

Bu ülkenin aydınlık yürekli, aydınlık beyinli, yiğit insanları.

Hepinizi, Emek Platformu Başkanlar Kurulu adına saygıyla selamlıyorum.

Hoşgeldiniz.

Geleceğimiz için, İnsanca yaşacak bir Türkiye için, Ekonomik ve sosyal yıkımları durdurmak için, bugün 81 ilde gerçekleştirdiğimiz İktidarı Uyarı Eylemi'ne hoşgeldiniz.

"Düşmesin bizimle yola, evinde ağlayanların gözyaşlarını, ağır bir zincir halkası gibi boynunda taşıyanlar, bıraksın peşimizi, kendi yüreğinin kabuğunda yaşayanlar." diyerek geldiniz, hoşgeldiniz.

Bugün burada Nazım'ın dediği gibi "dostların arasındayız güneşin sofrasındayız"

Hoşgeldiniz.

Sevgili arkadaşlar,

Siyasal iktidar, reform uygulamaları adı altında IMF

ve Dünya Bankası programlarını hayata geçirmeye devam ediyor. Biz biliyoruz: IMF ve Dünya Bankası programları emeğin, çalışanın, emekçinin, yoksulun ve bu ülkenin halkının programı değildir. Bu program özelleştirmelerin, soygunun, talanın, sermayenin programıdır. Siyasal iktidarı uyarıyoruz: Bu programdan vazgeçin. Reform adı altında, insanımızın geleceğini karartmayın, yoksulluğun içine itmeyin.

Kiblenizi IMF'ye, Dünya Bankası'na, Dolara, Euro'ya çevirmeyin. Yüzünüzü kolaysa emekçiye, yoksula, sistem mağdurlarına çevirin.

Özelleştirmelere devam ediyorsunuz. 20 yıldır bu ülkede özelleştirmelerin hangi yıkımları gerçekleştirdiğini görmediniz mi? Özelleştirme uygulamalarının aslında talan uygulaması olduğunu bildiğiniz halde, neden devam ediyorsunuz?

SEKA işçisi, SEKA emekçisi size bir şeyler anlatmıyor mu? Siyasal iktidarı uyarıyoruz! SEKA'yı özelleştirme kararını geri alın, yargı kararlarına uyun. SEKA İzmit İşletmesi kapatılmamalıdır. Emek Platformu; SEKA işçisi ile SEKA direnişçisi ile omuz omuzadır.

Köy Hizmetlerini kapatıyorsunuz. Köye hizmeti, köylüye hizmeti, sosyal devlet anlayışından vazgeçerek bırakıyorsunuz. Köylüyü sermayenin vahşetine ve insafına bıraktığınızı bilmiyor musunuz?

Sağlıkta reform diyorsunuz.

SSK hastanelerini Sağlık Bakanlığı'na devrediyorsunuz. Oradan yerellere, yerellerden de sermayeye devredeceğinizi biz biliyoruz ve sizi uyarıyoruz! Sağlık hizmetlerini, piyasa koşullarına

bırakmayınız. Sağlık en doğal insan hakkıdır, ticarileştirilemez.

Genel Sağlık Sigortanız, paran kadar sağlık sigortası demektir.

Emeklilik Yasanız, mezarda emeklilik demektir.

Aile Hekimliği Yasanız, koruyucu sağlık ve tedavi hizmetlerinin paralı hale getirilmesidir.

Temel Sağlık Yasanız, hastanın müşteri, hastanenin sağlık işletmesine dönüştürülmesidir.

Kamu Yönetimi Yasanız, vatandaşın müşteri, ülkenin pazar haline getirilmesidir.

Kamu Personel Yasanız, iş güvencesiz, performans göre sözleşmeli çalışma demektir.

Yerel Yönetim Yasanız, yerleşerek hizmetlerin özelleşmesi demektir.

Bunlarla bu ülkede tam bir sosyal-ekonomik yıkım yapıyorsunuz.

Sevgili arkadaşlar,

Bu iktidarın uygulamaları, emekçiye, asgari ücretle çalışana, emekliye, işsize, esnafa ve köylüye karşıdır.

Bu iktidar, sistem mağdurlarının sayısını arttırmaktadır.

Bu iktidar, yoksul toplum kesimlerinin ihtiyaçlarını karşılamaktan uzak olan sağlık, eğitim, sosyal güvenlik kuruluşlarının yetersizliğini ve vatandaşın mağduriyetini kullanarak, kazanılmış yetersiz haklarımızı da elimizden alarak, bizlerin daha fazla mağdur edileceği düzenlemeler yapmaktadır.

Siyasal iktidarı, burada bir kez daha uyarıyoruz. Aklınızda SEKA kalsın, 20 Kasım kalsın, 16 Şubat kalsın.

Sevgili arkadaşlar,

Bir kez daha haykıralım, sesimiz çılgına dönsün.

Kurtuluş yok, tek başına, ya hep beraber, ya hiç birimiz!

TMMOB İKK SEKRETERLERİ 32 YERDE "ENERJİ TASARRUFU" İLE İLGİLİ BASIN TOPLANTISI YAPTI

TMMOB, il/ilçe Koordinasyon Kurulu Sekreterleri aracılığı ile örgütlü olunan 32 yerde, 17 Şubat 2005 tarihinde "ENERJİ TASARRUFU" ile ilgili basın toplantısı yaptı.

Toplantıda "Enerji Tasarrufu ; Doğru üretim, Doğru planlama, Doğru kullanım demektir...!" konulu basın açıklaması metni basına ve kamuoyuna duyuruldu.

Basın toplantısında ayrıca TMMOB tarafından hazırlanan "TMMOB Halkımıza Enerji Tasarrufu İçin diyor ki: Enerjiyi etkin ve verimli kullanalım" başlıklı broşürün tanıtımı yapıldı.

BASININ VE KAMUOYUNUN DİKKATİNE

ENERJİ TASARRUFU; DOĞRU ÜRETİM, DOĞRU PLANLAMA, DOĞRU KULLANIM DEMEKTİR...!

TMMOB olarak, Ulusal kaynaklarımızın verimli kullanıldığı doğru bir üretim ve sanayileşme sürecinde ENERJİ TASARRUFU'nun sadece 2 lambadan birinin söndürülmesi ya da elektrik kesintileriyle değil, teknolojinin doğru seçimiyle de ilgili olduğunu bir kez daha vurguluyoruz...

TMMOB 38.Dönem Yönetim Kurulu, bu yıl 17-18 Şubat 2005 tarihlerinde kutlanacak olan ENERJİ TASARRUFU HAFTASINA yönelik olarak bir dizi etkinliği gündemine almıştır.

Kuruluşumuzun 50. yılında kamunun doğru bilgilendirilmesi ve halkın yararını gözeterek bir anlayışla, broşürler, afişler hazırladık. Enerjinin kullanımında toplumsal bilincin oluşturulmasının önemi üzerine seminer ve toplantılar planladık.

Enerjinin dünya ölçeğinde etkin ve verimli kullanılmasının ne denli önemli olduğu, son yıllarda küresel ısınmanın yaratacağı olumsuz sonuçlara vurgu yapan raporlar ile birkez daha açığa çıkmaktadır.

Neredeyse hergün yayınlanan raporlarda eğer gerekli önlemler hızla alınmaz ise büyük kuraklıkların ve su kıtlığının ortaya çıkacağı, ormanların yok olacağı, tarımda verimin büyük ölçüde düşeceği, denizlerin seviyesinin yükseleceği ve hastalıkların artacağı, kısaca, küresel ısınmada 10 yıl içinde geri dönülemez noktaya ulaşılabileceği uyarıları yapılmaktadır.

Bilim insanlarının tüm bu uyarılarına rağmen 1997 yılında hazırlanan ve dünya çapında sera gazlarının azaltılmasını öngören uluslararası Kyoto Protokolünün sera gazı üretiminin yüzde 36'sından sorumlu olan ABD tarafından yıllardır ekonomik gerekçelerle imzalanmamış olması dünyanın geleceği açısından düşündürücüdür.

Bugüne kadar 126 ülkenin imzaladığı protokol, sera etkisi yapan gazların salınım miktarının 2008-2012 yılları arasında 1990'daki seviyesinin yüzde 5 oranında altına düşürülmesini öngörüyor.

Uzun dönemde yapılacak planlama ile sanayiden tarıma her alanda enerji tasarrufu sağlayacak teknolojilere destek verme, güneş, jeotermal, biyokütle, rüzgâr gibi yenilenebilir enerji kaynaklarının kullanılmasının teşvik edilmesi gelecek için enerji politikalarının esas yaklaşımı olmak zorundadır.

Enerji tasarrufu ; enerjinin akıllıca kullanışı ile kayıpların en aza indirilmesi, aynı enerji ile daha çok iş yapılması veya aynı iş için daha az enerji kullanılması anlamını taşımaktadır. Enerjinin verimli

kullanılması ile gereksinimler ve konfor şartları içersinde, fazladan ve gereksiz tüketilen enerjinin tasarruf edilmesi sağlanacaktır.

Enerji tasarrufu, enerji kaynaklarının daha rasyonel kullanılmasına, enerji üretim yatırımlarının ve enerji maliyetinin azaltılmasına olanak vererek, çevre sorunlarının azaltılması açısından oldukça büyük önem taşımaktadır. Enerjinin verimli kullanılması ile özellikle konutlarda aile bütçesinde tasarruf olanakları yaratılabilmektedir.

Bilimsel çalışmalar ışığında ülkemizde % 30'lara varan enerji tasarrufu potansiyelinin yaklaşık % 10-15'lik bir bölümü hiçbir harcama gerektirmeyen, yalnızca bilinçlendirme, yönlendirme çalışmaları ile kazanılabilecek bir oran/büyükölçüm olarak önümüzde durmaktadır. Konutlarda ; aydınlatma, beyaz eşya, ev ve mutfak gereçlerinin kullanımı ve seçiminde yapılacak bilinçli çalışmalar çok önemli tasarruf olanakları sağlamaktadır. Elektrik İşleri Etüt İdaresi Genel Müdürlüğü tarafından yapılan çalışmalar sonucu, sanayi, bina ve ulaşım sektörlerinde yıllık enerji tasarrufu potansiyelinin yaklaşık 3 milyar dolar olduğu tespit edilmiştir. 3 milyar doların bir nükleer santral maliyeti olduğunun altını çizmek istiyoruz.

Enerji tasarrufunun toplumun en küçük birimi olan aileden başlayarak bütün kesimlere yayılmasında devletin uygulayacağı enerji politikalarının da payı unutulmamalıdır. Devlet; yılda bir kez kutlanan bir enerji tasarrufu politikası değil; yaşam biçimi haline dönüşen enerji tasarrufu politikaları üretmelidir. Bu doğrultuda TMMOB ve Odalarının uzun süredir hayata geçirilmesi için mücadele ettiği çalışmalara kaynak ve destek sağlanması için gerekli düzenlemeler yapılmalıdır.

TMMOB olarak 17 Şubat 2005 tarihinde kutlanmaya başlayacak olan ENERJİ TASARRUFU HAFTASINDA birkez daha vurguluyoruz!

* Enerji tüketiminin büyük bir bölümünü gerçekleştiren sanayi sektöründe, verimliliği düşük, yüksek enerji tüketen ve çevreyi kirleten teknolojilerden kaçınılmalı, tesislerde enerji verimliliğini yükseltecek rehabilitasyon yatırımları yapılmalı, verimliliği yüksek yeni teknolojilere geçilmesi teşvik edilmelidir.

* Enerjinin üretiminden nihai kullanımına kadar verimliliğin yükseltilmesi ve enerji yoğunluğunun

azaltılması ile sanayi üretim maliyetlerinin düşürülmesi sağlanmalıdır.

* Ulusal kaynaklarımızı daha fazla devreye sokan önlemler ile enerji kaynakları açısından ithalat bağımlılığı en aza indirilmelidir.

* Enerji verimliliğini arz ve tüketim alanlarında geliştirmeye yönelik olarak teknolojinin değerlendirilmesini de içeren makro düzenlemeler yapılmalıdır.

* Enerji verimliliğine yönelik ekipman standartları ile bina-yapı standartları denetim altına alınmalı; yüksek miktarda enerji tüketen sanayi tesislerinde tüketimin periyodik olarak beyanı, izlenmesi ve birim üretim başına kullanılan enerji miktarının düşürülmesi sağlanmalıdır.

* Elektrik üretiminde % 50'yi aşmakta olan doğal gazın payı, azaltılmalı, yeni ve yenilenebilir kaynaklar konusunda AR-GE çalışmaları ve bu kaynakların kullanımı teşvik edilmelidir.

* Türkiye'nin, henüz kullanılmamış mevcut linyit ve hidrolik kaynakları hızla devreye konulmalı, kömür, petrol ve gaz aramalarına, makro bir plan dahilinde yeniden başlanmalıdır.

* Enerji politikalarında "özelleştirme" adı altında kamu işletmelerinin yok pahasına özel kesime devrine yönelik girişimlere son verilmelidir.

* Sürdürülen özelleştirme politikalarının doğrudan bir sonucu olarak yatırım yapılmayan bir alan olan elektrik dağıtım şebekeleri yenilenmeli, şebeke kayıpları kabul edilebilir bir düzeye çekilmelidir.

Tüm bu değerlendirmelerin ışığında, enerji politikamızın, ulusal çıkarlarımız ve kamu yararı doğrultusunda yeniden ele alınarak, kendi kaynaklarımızın üretimine ağırlık veren, kaynakları çeşitlendiren bir stratejiyle oluşturulması zorunluluğu, her zamankinden daha fazla gerekli görülmektedir.

Mehmet SOĞANCI
TMMOB Yönetim Kurulu Başkanı

EMEK PLATFORMU SEKA'YA YAPILAN MÜDAHALE İLE İLGİLİ BASIN AÇIKLAMASI YAPTI

Emek Platformu Dönem Sözcüsü ve TMMOB Yönetim Kurulu Başkanı Mehmet SoğanCI tarafından 18 Şubat 2005 tarihinde yapılan basın açıklaması ile SEKA'da bulunan emekçilere, SEKA emekçilerinin yakınlarına yapılan müdahale kınandı.

BASININ VE KAMUOYUNUN DİKKATİNE

Emek Platformu 18 Şubat 2005 Cuma günü akşam üzeri SEKA'da bulunan emekçilere, SEKA emekçilerinin yakınlarına yapılan müdahaleyi şiddetle reddetmektedir.

Siyasal iktidar bu müdahaleyi derhal durdurmalıdır.

SEKA işçisine yapılan müdahale Emek Platformu'na ve Emek Platformu bileşenlerine yapılmaktadır.

Emek Platformu bu müdahale ile oluşabilecek olumsuzluklardan siyasal iktidarı sorumlu tuttuğunu tüm halkımıza duyurmaktadır.

Emek Platformu SEKA işçisiyle birlikte dir.

Mehmet SOĞANCI
Emek Platformu Dönem Sözcüsü
TMMOB Yönetim Kurulu Başkanı

SAVAŞSIZ BİR DÜNYA İÇİN ULUSLARARASI BULUŞMA ETKİNLİĞİNDE TMMOB DE VARDI

Küresel Barış ve Adalet Koalisyonu (Küresel BAK) tarafından 19 Şubat 2005'te İstanbul'da "Savaşsız Bir Dünya İçin Uluslararası Buluşma" etkinliği düzenlendi.

Etkinliğin birinci oturumu "Irak'ta İşgale Son-ABD'nin Ortadoğu Politikaları" başlığını taşıyordu. Küresel BAK'tan Yıldız Önen'in moderatörlük yaptığı oturumda Sahar Franses (İsraili barış aktivisti), Gilbert Achcar (Barış aktivisti, Paris VII Üniversitesi öğretim görevlisi, yazar), Nuray Mert (Gazeteci), Nevin Sungur (Gazeteci), Mete Çubukçu (Gazeteci) konuşmacı olarak yer aldılar.

Etkinliğin ikinci oturumu "Küresel Barış, Küresel Adalet - 2005'te Barış'ı Nasıl Kazanacağız?" başlığını taşıyordu. Küresel BAK'tan Aydın Cıngı'nın moderatörlük yaptığı oturumda Dr. Anne Roesler (ABD "Military Families Speak Out" adlı asker ailelerinden), Isam El-Rawi (Irak Öğretim Görevlileri Birliği'nden), Mehmet Soğancı (TMMOB Yönetim Kurulu Başkanı), Mehmet Gülerüz (Sanatçı), Murat Çelikkan (Gazeteci) konuşmacı olarak yer aldılar.

TMMOB Yönetim Kurulu Başkanı Mehmet Soğancı konuşmasında, TMMOB'nin kuruluşu, yapısı ve ilkeleri konusunda bilgilendirme yaptıktan sonra TMMOB'nin dünyanın bugününe bakışını anlattı. Konuşmasının son bölümünde de katılımcıları Irak'ta ABD emperyalizminin işgalinin ikinci yılında 19 Mart'ta Küresel Eylem Günü'nde İstanbul'da buluşmaya çağırdı.

TMMOB ÖĞRENCİ ÜYE KURULTAYI YÜRÜTME KURULU 1. TOPLANTISI YAPILDI

TMMOB Öğrenci Üye Kurultayı Yürütme Kurulu 1. toplantısı 22 Şubat 2005 tarihinde Ankara'da yapıldı. Toplantıya, öğrenci üyemiz Işık Ekin Yılmaz katıldı.

Toplantıda

- Kurultay Düzenleme Kuruluna aşağıdaki önerilerin iletilmesine,
  - a) Kurultay katılımcılarının, tüm üniversitelerin, mühendislik, mimarlık ve şehir planlama bölümlerinden Odaların kendi yöntemleri ile belirleyeceği birer öğrenci ile Öğrenci Üye Kurultayı'nı gerçekleştirmiş Odalardan yine Odaların kendi yöntemleri ile belirleyeceği elli öğrenci. (Yine de herhangi bir odanın katılımcı öğrenci sayısı beşe ulaşmadığı takdirde o durumdaki odanın belirleyeceği en az beş öğrenci), şeklinde belirlenmesine,
  - b) Kurultay Yöntemi olarak her meslek alanında bir kişi yerine her Odadan bir kişiye konuşma hakkı verilmesine ve konuşma sürelerinin kısaltılarak foruma daha çok zaman ayrılmasına,
  - c) Kurultayda tartışılacak ana konu başlıkları olarak Küreselleşme ve Üniversiteler, Eğitimde özelleştirme, Eğitimde yabancılaşma
- TMMOB Öğrenci Üye Örgütülüğü belirlenmesine,
- Sempozyum duyurusunun Sempozyum Sekreteri Ayşegül Bildirici tarafından hazırlanarak bir sonraki toplantıda tartışılmasına,
- Bir sonraki toplantının Nisan ayı içinde yapılmasına karar verildi.

TMMOB Yönetim Kurulu Başkanı Mehmet Soğancı yabancı mühendis, mimar ve şehir plancılarının çalışma izinleri ile ilgili olarak 26 Şubat 2005 tarihinde basın açıklaması yaptı.

BASINA VE KAMUOYUNA

YABANCI MÜHENDİS, MİMAR VE ŞEHİR PLANCILARININ ÇALIŞMA İZİNLERİ KONUSUNDA YAPILAN TARTIŞMALAR HUKUKSAL VE BİLİMSEL TEMELDEN YOKSUN OLMAMALIDIR!

6235 sayılı TMMOB Yasası'na göre, Türkiye'de mesleklerini icra etmek isteyen ister Türk ister Yabancı mühendis, mimar ve şehir plancıları, ilgili Meslek Odası'na üye olmak zorundadır. Üye olmanın anlamı; mesleğini icra ederken uymakla yükümlü olduğu kuralların varlığı ve bunların denetimidir. Bu nedenle, yabancı bir meslek mensubu Türkiye'de mesleğini icra ederken, TMMOB ve Odaları tarafından konulmuş kurallara uymak zorundadır.

Mesleki unvanların kullanılması ve mesleki faaliyetlerin icrasının bir takım koşullara bağlanması, yalnızca ülkemizde yapılan bir uygulama değildir. Bütün gelişmiş ülkelerde, herhangi bir ülkede, lisans eğitimi almak yeter koşul olarak görülmemektedir. Her ülkenin iç hukukunda mesleki hizmetlerin sunumunda birçok kısıt konulmuştur. Akademik yeterlilik dahi yeterli görülmemekte, ek eğitim almak, mesleki yeterlilik ve dil bilmek gibi birçok koşul birlikte aranmaktadır.

Merkezi İdare, yapacağı tüm düzenlemelerde kamu yararını gözetmek durumundadır. Bu nedenle, kalitesiz hizmetin kontrolsüz sunumuna olanak tanıyan ve kendi vatandaşları aleyhine haksız rekabetin önünü açan düzenlemelerden, üstlendiği görev nedeniyle kaçınılmalıdır.

Bu süreçte, AB mevzuatına aykırı ya da AB'de olmayan düzenlemelerin "AB'ye Uyum" adı altında ülkemizde gündeme getirilmesi doğru değildir. Meslek üyelerinin denetimini ortadan kaldıracak yasal değişiklikler TMMOB'nin ortadan kaldırılması anlamına gelecektir. Çünkü; TMMOB Yasası'nın gerekçesi incelendiğinde, mühendislik hizmetinin ülke güvenliği ile yakından ilgili olduğu görülecektir. Bu saptamalar, yabancı mühendis, mimar ve şehir plancılarının ülkemizde çalışması konusunda da geçerlidir.

Ülkemizde yabancı mühendis, mimar ve şehir plancılarının çalışmalarına yönelik farklı kamu kurumlarınca farklı yasal düzenlemelere dayalı uygulamalar yapılagelmiştir. Yabancı mühendis, mimar ve şehir plancıları ile ilgili ulusal düzenlemelerin, meslek alanı ile doğrudan ilgili olmayan kamu kurum ve kuruluşları tarafından yapılması önemli bir eksikliklerdir. Özellikle Hazine Müsteşarlığı'nın denklik ve mesleki yeterlilik istemlerini yerine getirilmeden, pasaport ibrazına dayalı verdiği izinler çok önemli bir sorun alanı olmaya devam etmektedir. Dağınıklığı gidermek ve işlemleri tek çatı altında toplamak amacıyla 4817 sayılı Yasa ile yetkilendirilen Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı'nın, TMMOB ve TMMOB'nin yasal açıdan doğrudan ilgili olduğu ve 4817 sayılı Yasada anılan Bayındırlık ve İskan Bakanlığı ile eşgüdümlü çalışması bu anlamda önem kazanmaktadır.

TMMOB, süreç içerisinde yabancıların çalışmasına yönelik iki önemli kazanım elde etmiştir.

1. Danıştay; Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı'nca 24 Nisan 2004 tarih ve 25442 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan "Yabancıların Çalışma İzinleri Hakkında Kanunun Uygulama Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik" in 5'inci maddesinin (1) bendi ile 3'üncü maddesiyle eklenen Geçici Madde 1 hakkında TMMOB'nin açtığı iptal davası sonucu, yürütmeyi durdurma kararı vermiştir.

Yargı kararları, Anayasa gereği herkesi bağlar. Bu nedenle sürece, sermaye kesiminin tek yanlı bakış açısında olduğu gibi idari bir engel olarak değil, alanı doğru düzenlemek için doğru yasal mevzuat yapma zorunluluğu açısından bir fırsat olarak bakmak gerekmektedir. Bu bağlamda, diğer merciler tarafından verilen süre uzatımı uygulamasının derhal durdurulması gerekmektedir. Ayrıca, 5'inci

maddenin (1) bendine dayanılarak izin verilmemesi de gerekmektedir.

2. "TMMOB Yabancı Mühendis, Mimar ve Şehir Plancılarının Çalışma İznine Esas Değerlendirilmesi ve Geçici Üyelik Müracaatları Hakkında Yönetmelik", 1 Şubat 2005 Salı tarihli ve 25714 sayılı Resmi Gazete'de yayınlanarak yürürlüğe girmiştir.

Yönetmeliğin 9'uncu maddesi ile yapılacak işlemler süreye bağlanmış ve oluşturulan akış şeması çerçevesinde işlemler hızlandırılmıştır. Bu amaçla; Birlik bünyesinde Çalışma İzni ve Geçici Üyelik Birimi ile Çalışma İzni İnceleme Komisyonu oluşturulmuş; 20'inci madde ile Odaların da bu konuda sürekli bir birim oluşturması zorunlu kılınmıştır.

Yönetmelik ile getirilen bir yenilik, yabancıların tespiti konusundadır. Ülkeye giren ve çalışma izni isteyen yabancıların tespiti mühendis, mimar ve şehir plancıları dışında, sağlık personeli ve denizlik sektörü çalışanlarını da kapsayacak şekilde, öncelikle Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı'nın görevi olmakla birlikte, süreci izlemek ve doğru analizler yapabilmek amacıyla TMMOB'nin ilgi alanına giren tüm mühendis, mimar ve şehir plancılarını tespit etmeye çalışması önemli bir yeniliktir. TMMOB bünyesinde oluşturulacak veri bankasındaki bilgiler, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı'nın çalışmalarında da yol gösterici olacaktır.

Bu süreçte Odalarımıza ve yerel birimlerine önemli görevler düşmektedir. Çünkü; 1980'lerin ortasından günümüze kadar kayıtlı ya da kayıt dışı olarak yaklaşık 5.000 yabancı mühendis ve mimarın ülkemizde meslek alanında ya da meslek alanı dışında çalıştığı, çalışma izni alamayanların da ülkemizden çıkmadığı bilinmektedir. Hazine Müsteşarlığı'nın denetimsiz izin vermeye devam etmesi nedeniyle, yasal olarak çalışan kayıtlı yabancıların ne kadarının yabancı sermayeli şirketlerde çalıştıklarına ilişkin sağlıklı veriler mevcut değildir. Yine, Hazine Müsteşarlığı'nın vermiş olduğu izinler doğrultusunda çok sayıda şirkette, 3. Dünya ülke vatandaşları çalışmakta olup, şirketler maliyeti düşürmek için sigorta yükümlülüklerini sigorta primlerinin düşük olduğu bir ülkede yerine getirerek, SSK'ya prim dahi ödememektedirler. Bu şirketlerin

çalıştırdıkları mühendis, mimar ve şehir plancıları, kilit personel dışında, az gelişmiş ülke vatandaşlarından oluşmaktadır. Bakü-Tiflis-Ceyhan Boru Hattı Projesi'nde görev alan teknik personelin TMMOB'nin ilgili Odasına geçici üyeliğinin büyük ölçüde sağlanamadığı ve kayıt dışılık gerçeği ortada iken, yabancıların çalışmasını yalnızca Türkiye'de binlerce işsiz mühendis ve mimarın istihdam sorunu olarak da görmemek gerekmektedir.

Yönetmelik ile getirilen bir diğer yenilik, günümüze değin düzenlenmemiş bir alandaki çok önemli bir boşluğu doldurmayı amaçlamaktadır. Yönetmeliğin 22'nci maddesinde, ülkeye bizzat gelmeden projeleri uygulanan yabancı meslek mensuplarının ürettikleri hizmeti sunmada ehil oldukları konusunda, hizmeti alan ilgili kurum, kuruluş ve kişiler belgelendirme ile yükümlü kılınmışlardır.

Başta TOBB ve YASED olmak üzere "yatırımların önündeki idari engellerin kaldırılması" yanılımacasıyla siyasi iktidarın ciddi olarak etki altına alınmaya çalışıldığı süreçte TMMOB; yabancı mühendis, mimar ve şehir plancılarının ülkemizde çalışması konusunda mevcut sorunları da kararlılıkla çözüme uğraşısı içerisinde.

Bu bağlamda; yabancı meslek kuruluşlarından alınacak belgeler ile aynı firmada başkaca Türk mühendislerin çalıştığına dair belgeler, istenilmesi gerekli belgelerdir. Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı'nın Türkiye'de İşsizliğin Önlenmesi ve İstihdamın Artırılması Raporu'nda da bu gereklilik, "Aynı nitelikteki iş için ülke içinde işgücü temini söz konusu olduğunda yabancının başvurusu reddedilerek Türk işgücüne öncelik tanınarak ancak nitelikli yabancı işgücünün kabulü esas alınmaktadır." şeklinde yer almıştır. Bu belgelerin sağlanmasındaki zorluklar ileri sürülerek bu uygulamayı kaldırmak üzere yasal düzenleme yapmaya çalışmak kolaycılıktır, yanlıştır. Sorun, gerekli belgelerin eksiksiz ve zamanında sağlanması ile çözümlenmelidir.

Denklik Belgesi, TMMOB'nin konuyu değerlendirme sürecinde zorunlu gördüğü belgelerden birisidir. Denklik Belgesi'nin geç verildiğine ilişkin yakınma, YÖK'ün kendi içindeki yapılandırmayı işlevsel hale

getirmesiyle çözülebilir. Ancak, uluslararası akredite olmayan okullardan mezun olanlara, çok kolay Denklik Belgesi verilmesine yönelik bir yasal mevzuat değişikliği TMMOB tarafından kabul edilemez. Yasal düzenlemenin amacı, akademik ve mesleki yeterliliği olanların Türkiye'de hizmet sunması olmalıdır. Kamu yararı ölçütünü öngörmeyen mevzuat değişiklikleri TMMOB tarafından yargıya taşınacaktır.

Özetle; küresel ve bölgesel ölçekte ulus aşırı tekelci sermayenin çıkarlarını savunan örgütlerin belirlediği anlaşmalara imza atmak, özellikle mesleki hizmetlerin serbest dolaşımı açısından eşitsiz ve haksız rekabetin olduğu bir ortamı yaratmakta ve bu durum ulusal ve toplumsal çıkarlara aykırılık oluşturmaktadır.

Çünkü; şeffaf olmayan işlemler, korumacı önlemlerin eksikliği, mevzuat farklılıkları, eğitim sistemi yetersizliği, meslek tanımı standartlarının eksikliği, diploma ve unvan uyumsuzlukları, kamu hizmeti ve mesleki hizmet tanımlarının belirlenmesindeki eksiklikler, kamu alımlarında karşılaşılan zorluklar, uzmanlaşma eksikliği, vergilendirme ve sosyal güvenlik sistem farklılıkları, mühendis ve mimar işsizlik oranının yüksekliği gibi, uluslararası pazarda rekabet edememeyi zorlayan etkenlerin varlığında; ülkemizdeki mühendis, mimar ve şehir plancılarının rekabet şansı azalmakta, pazar ortamı meslektaşlarımızı taşeronluk ya da meslek dışı iş yapmaya zorlamaktadır.

Bu olumsuz durum, TMMOB kadar, ana görevi ulusal çıkarları ve yurttaşlarının haklarını korumak olan Merkezi İdare tarafından da engellenmelidir.

TMMOB; süreci yalnızca kendi çıkarları açısından değerlendiren yerli ve yabancı sermaye kesimlerinin "idari engel" adı altında yaptıkları gerçek dışı beyanlarla kamuoyu oluşturma çabalarına fırsat vermeyecektir. Örgütümüz, meslek alanlarımız ve meslektaşlarımız lehine düzenlemelerin yapılması konusunda kamuoyunu sürekli doğru bilgilendirecek ve kararlı tutumunu sürdürmeye devam edecektir.

Mehmet SOĞANCI
TMMOB Yönetim Kurulu Başkanı

TMMOB'NİN EMEK PLATFORMU DÖNEM SÖZCÜLÜĞÜ GÖREVİ TAMAMLANDI

TMMOB Yönetim Kurulu Başkanı Mehmet Soğancı 28 Şubat 2005 tarihinde Emek Platformu Başkanlarına yolladığı mektupla dönem sözcülüğü boyunca TMMOB'ye gösterilen güvene teşekkür etti.

Emek Platformu'nun Sayın Başkanlarına,

1 Ocak 2005 tarihinden bu yana yürütmekte olduğum Emek Platformu Dönem Sözcülüğü görevim bugün itibarı ile sona ermektedir.

Görev süremiz boyunca TMMOB'ye ve şahsıma yönelik göstermiş olduğunuz güvene ve kolaylaştırıcılığa teşekkür ediyorum.

Emek Platformu Dönem Sözcülüğü görevi, örgüt sıralamasında bizden sonra yer alan, Türkiye Barolar Birliği, Türk Dış Hekimleri Birliği ve Türk Eczacıları Birliği örgütlerinin feragatı nedeniyle, 1 Mart 2005'ten itibaren Türk Tabipleri Birliği'ne geçecektir. Kendilerine şimdiden kolaylıklar ve başarılar diliyorum.

Mehmet SOĞANCI
TMMOB Yönetim Kurulu Başkanı
Emek Platformu Dönem Sözcüsü